

Sygn. akt I C 1430/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 lutego 2016 roku

Sąd Rejonowy w Świdnicy I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący SSR Maria Kruźlak

Protokolant Maja Foremny

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 26 lutego 2016 roku w Ś.

sprawy z powództwa J. K.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.

o ustalenie nieistnienia stosunku prawnego

I. ustala, że między powódką J. K. a stroną pozwaną (...) Spółka Akcyjna w W. nie istnieje stosunek zobowiązaniowy wynikający z umowy pożyczki nr (...) z dnia 31 października 2010 roku,

II. ustala, że między powódką J. K. a stroną pozwaną (...) Spółka Akcyjna w W. nie istnieje stosunek zobowiązaniowy wynikający z umowy pożyczki nr (...) z dnia 2 marca 2010 roku,

III. ustala, że między powódką J. K. a stroną pozwaną (...) Spółka Akcyjna w W. nie istnieje stosunek zobowiązaniowy wynikający z umowy pożyczki nr (...) z dnia 9 lipca 2010 roku,

IV. nakazuje stronie pozwanej (...) Spółka Akcyjna w W. aby uiściła na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego w Świdnicy kwotę 417 zł tytułem opłaty, od której powódka była zwolniona.

UZASADNIENIE

Powódka J. K. w pozwie przeciwko (...) S.A. w W. domagała się ustalenia, że pomiędzy nią a pozwaną Spółką nie istnieje stosunek zobowiązaniowy mający podstawę prawną w umowach pożyczek, z których miałyby wynikać obowiązki płatności na rzecz pozwanej Spółki łącznej kwoty 8.326 zł. W pozwie powódka wskazała następujące umowy pożyczek: umowa nr (...) z dnia 2 marca 2010 roku, umowa nr (...) z dnia 9 lipca 2010 roku, umowa nr (...) z dnia 31 października 2010 roku.

W uzasadnieniu pozwu podała, że wskazane w żądaniu pozwu umowy w rzeczywistości zostały zawarte przez córkę powódki, E. K., która posługiwała się dowodem osobistym powódki i podrobiła jej podpis. Pracownik pozwanej okazał powódce podczas wizyty domowej powołane umowy i wówczas powódka dowiedziała się, że zostały zawarte z wykorzystaniem jej danych osobowych. Córka powódki dysponowała jej dowodem osobistym, pobierając świadczenia z ubezpieczenia społecznego w okresie hospitalizacji i choroby powódki, w tym depresji. Powódka w tym czasie była całkowicie uzależniona od córki. Powódka podniosła, że nigdy nie spłacała pożyczek i nie zawierała żadnej z umów. W uzasadnieniu podała ponadto, że jest chora, lecz się na szereg schorzeń w tym zespół depresyjny, wymaga rehabilitacji i stosowania leków. i

Strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa. W odpowiedzi na pozew zarzuciła, że niektóre z umów zostały wykonane, co wyłącza możliwość dochodzenia roszczeń na ich podstawie. Podniosła także, że powódka nie wykazała istnienia interesu prawnego, przesłanki niezbędnej dla uzyskania ochrony na podstawie art. 189 k.p.c.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 31 października 2010 roku osoba podająca się za powódkę J. K. zawarła ze stroną pozwaną reprezentowaną przez M. J. umowę pożyczki nr (...). Pozwana udzieliła pożyczki w kwocie 1900 zł, a kwota wyliczona do spłaty wynosiła 3.553 zł.

Dowód: umowa – k. 6 -7

W dniu 2 marca 2010 roku osoba podająca się za powódkę J. K. zawarła ze stroną pozwaną reprezentowaną przez M. J. umowę pożyczki nr (...). Pozwana udzieliła pożyczki w kwocie 1500 zł, a kwota wyliczona do spłaty wynosiła 2.715,30zł.

Dowód: umowa – k. 8 - 9

W dniu 9 lipca 2010 roku osoba podająca się za powódkę J. K. zawarła ze stroną pozwaną reprezentowaną przez M. J. umowę pożyczki nr (...). Pozwana udzieliła pożyczki w kwocie 1100 zł, a kwota wyliczona do spłaty wynosiła 2.057 zł.

Dowód: umowa – k. 10 – 11, 76 – 77

Powódka jest wdową i mieszka sama. W czasie jej nieobecności, mieszkaniem opiekowała się jej córka E. K.. Miała też klucz do skrzynki na listy.

Dowód: zeznania powódki – k. 81 – 82, zeznania świadka E. M. (1) – k. 101

O zawartych umowach pożyczek dowiedziała się po jakimś czasie, kiedy zgłosił się pracownik pozwanej, z żądaniem zwrotu pożyczki. Za namową sąsiadki E. M. (1) poprosiła o wizytę przedstawiciela strony pozwanej, żeby wyjaśnić sprawę pożyczek. Pracownik przyniósł umowy i po porównaniu podpisów stwierdził w obecności powódki, że podpis na umowach pożyczek złożyła inna osoba, nie powódka. Powódka o tym oświadczeniu poinformowała sąsiadkę.

Dowód: zeznania powódki – k. 82, zeznania świadka E. M. – k. 101 v.

Zdarzyło się, że powódka potrzebowała pomocy lekarskiej z powodu zaburzeń psychicznych. Po bezskutecznym poszukiwaniu w domu dowodu osobistego zarówno przez powódkę jak i jej sąsiadkę, okazało się, że dowód osobisty jest u córki powódki E. K..

Dowód: zeznania świadka E. M. (1) – k. 101v. – 102

Powódka leczy się psychiatrycznie od 2008 roku, pod opieką poradni zdrowia psychicznego pozostaje od czerwca 2009 roku. Zażywa neuroleptyki i inne leki psychiatryczne.

Dowód: historia choroby – k. 13 – 30, zaświadczenia – k. 79, zeznania powódki – k. 81 v. – 82

Powódka była hospitalizowana głównie z powodu dyskopatii kręgosłupa szyjnego, m.in. w kwietniu 2008 roku, w sierpniu 2009 roku, w grudniu 2010 roku, od listopada do grudnia 2013 roku, w lipcu 2014 roku, we wrześniu 2014 roku,

Dowód: karty informacyjne – k. 31 – 40, k. 43 – 44

Powódka ma orzeczony stopień niepełnosprawności znaczny.

Dowód: orzeczenie – k. 41

Sąd zważył:

Zgodnie z przepisem art. 189 k.p.c. powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny.

informacje o jednostce

Z brzmienia powołanego przepisu wynika, że warunkiem uzyskania na jego podstawie ochrony prawnej jest wykazanie istnienia interesu prawnego oraz istnienia bądź nieistnienia danego stosunku prawnego bądź prawa.

Powódka przedłożyła 3 umowy pożyczek zawartych w 2010 roku, w których wymieniona jest jako pożyczkobiorca, a których faktycznie nie zawierała. Okoliczność powyższa nie była kwestionowana przez stronę pozwaną. Twierdzenie powódki nie budzi wątpliwości także w świetle jej zeznań i zeznań świadka E. M.. Za oczywistą i widoczną bez specjalistycznych badań należy uznać różnicę między podpisem złożonym na umowach pożyczki a faktycznym podpisem powódki (złożonym m.in. na rozprawie). Odmienność charakteru pisma jest znacząca, co czyni wiarygodnymi zeznania powódki i świadka – jej sąsiadki, że to inna osoba złożyła podpis na umowie. Brak podstaw do kwestionowania twierdzeń powódki, że o umowach nie wiedziała, a że środków uzyskanych na podstawie tych umów nie skorzystała. W konsekwencji należy przyjąć, że powódka wykazała istnienie stosunku zobowiązaniowego między stroną pozwaną a nieustalonym pożyczkobiorcą, dowodząc jednocześnie, że to nie ona była stroną tych umów.

Nie negując stanowiska strony pozwanej, że interes prawny w rozumieniu art. 189 k.p.c. jest kategorią obiektywną, wyrażającą się w obiektywnej potrzebie uzyskania wyroku odpowiedniej treści, podkreślić należy, że powódka taką potrzebę wykazała. W orzecznictwie i piśmiennictwie utrwalony jest pogląd, że interes prawny występuje wtedy, gdy sam skutek, jaki wywoła uprawomocnienie się wyroku ustalającego, zapewni powodowi ochronę jego prawnie chronionych interesów, czyli definitywnie zakończy spór istniejący lub prewencyjnie zapobiegnie powstaniu takiego sporu w przyszłości, a jednocześnie interes ten nie podlega ochronie w drodze innego środka.

Nawet jeśli pożyczki zostałyby spłacone (czego strona pozwana nie wykazała), to nie sposób odmówić powódce racji w dochodzeniu ochrony. Jej intencją jest bowiem zapobieżenie jakimkolwiek krokom prawnym strony pozwanej skierowanym przeciwko niej, a tym samym uzyskanie pewności, że takie kroki nie zostaną podjęte. Zarzuty co do braku legitymacji biernej mogłyby podnosić dopiero w toku procesu, którego wytoczenie byłoby uzależnione od woli strony pozwanej. Powództwo o ustalenie nieistnienia stosunku prawnego uniezależnia powódkę od ewentualnych działań lub zaniechań strony pozwanej.

Tu godzi się nadmienić, że z uwagi na stan zdrowia powódki istniałoby niebezpieczeństwo, że z przysługujących jej zarzutów nie skorzysta w terminie lub w sposób skuteczny.

Dopiero stwierdzenie możliwości usunięcia stanu niepewności prawnej w drodze dalej idącego powództwa o świadczenie bądź w drodze podjęcia obrony w toku sprawy już wytoczonej, uzasadnia stwierdzenie braku interesu prawnego w rozumieniu art. 189 k.p.c. Takich okoliczności nie ustalono, nie wykazała ich też strona pozwana. Powódka nie wytoczyła innego powództwa przeciwko stronie pozwanej a ta nie wystąpiła dotąd z pozwem o zapłatę przeciwko powódce. Tym samym nie zachodzą okoliczności uzasadniające twierdzenie, że powódka nie wykazała interesu prawnego.

Mając powyższe na uwadze na podstawie powołanego przepisu należało uwzględnić powództwo i orzec jak w sentencji.

Zgodnie z art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych kosztami sądowymi, których strona nie miała obowiązku uiścić lub których nie miał obowiązku uiścić kurator albo prokurator, sąd w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji obciąży przeciwnika, jeżeli istnieją do tego podstawy, przy odpowiednim zastosowaniu zasad obowiązujących przy zwrocie kosztów procesu. Powódka została zwolniona od kosztów sądowych, więc, stosownie do wyniku procesu, strona pozwana na podstawie powołanego przepisu w zw. z art. 98 k.p.c. została obciążona obowiązkiem uiszczenia opłaty.